

คุณค่าของตัวละครในนวนิยายของกิงฉัตร*

The Values of Characters in Kingchat's Novels

วิรัชพัชร จรัสเพชร**

Wiranpat Charatpet

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณค่าของตัวละครในนวนิยายของกิงฉัตร ๓๓ เรื่อง พบว่าคุณค่าของตัวละครในนวนิยายของกิงฉัตร มี ๓ ประการ ได้แก่ คุณค่าด้านความบันเทิง คุณค่าของการเป็นอุทาหรณ์สอนใจ และคุณค่าด้านความสมจริง คุณค่าด้านความบันเทิงพบว่ากิงฉัตรใช้ความรู้ ความคิด และความเชื่อต่าง ๆ มาเป็นส่วนสำคัญในการสร้างตัวละคร ก่อให้เกิดความระทึกใจ และอารมณ์สะเทือนใจ คุณค่าของการเป็นอุทาหรณ์สอนใจ พบว่ากิงฉัตรสร้างตัวละครที่เป็นแบบฉบับ เพื่อนำเสนอและมุ่งเน้นให้เห็นถึงความแตกต่างของผลแห่งความดีและความชั่วอย่างชัดเจน และคุณค่าด้านความสมจริง เกิดจากการสร้างตัวละครด้วยการนำภูมิหลัง และบุคลิกลักษณะ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “กลวิธีการสร้างตัวละครในนวนิยายของ “กิงฉัตร”” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา ๒๕๕๕

** อาจารย์พิเศษ ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ของคนที่อยู่ในสังคมมาสร้างเป็นตัวละคร ทั้งนี้เพื่อสะท้อนให้เห็นความเป็นจริงของมนุษย์ที่มีอยู่ทั่วไป

คำสำคัญ : ตัวละคร คุณค่า กิ่งฉัตร

Abstract

This article aims to study the values of characters in 33 Kingchat's novels. The results show that the values of characters in Kingchat's novels can be separated into three types : the entertainment value, the illustration value and verisimilitude value. For the entertainment value, Kingchat used knowledge, ideas and beliefs are an important part to create exciting and emotional characters. For the illustration value, Kingchat created traditional characters to clearly present and focus on the differences and the effects of good and evil. As for as the verisimilitude value is concerned Kingchat created the characters by using the background and personalities of people in the community, so as to reflect the reality of man.

Keywords : characters, values, Kingchat

บทนำ

กึ่งฉัตรเป็นนามปากกาของ ปาริฉัตร ศาลิคุปต์ นักประพันธ์สตรีที่ผลงานการประพันธ์เป็นที่ยอมรับในกลุ่มผู้อ่าน ทั้งเรื่องสั้น และนวนิยาย กึ่งฉัตรเริ่มประพันธ์นวนิยายเรื่อง พรพรมอลเวง เป็นเรื่องแรก พิมพ์รวมเล่มครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้มีผลงานอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๓) กึ่งฉัตรมีผลงานนวนิยายที่พิมพ์รวมเล่มแล้วเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๓๓ เรื่อง*

นวนิยายของกึ่งฉัตรมีหลายแนว ได้แก่ แนวพาฝัน แนวสืบสวนสอบสวน และแนวเหนือธรรมชาติ กึ่งฉัตรได้นำความรู้ต่าง ๆ มาเป็นองค์ประกอบในการประพันธ์นวนิยาย ผสมกับจินตนาการ ความคิด และความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว เพื่อให้เนื้อเรื่องมีความสมจริง และสะท้อนความคิดความเชื่อที่ปรากฏในสังคมไทยปัจจุบัน

นวนิยายของกึ่งฉัตรได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ดังที่มีผู้นำไปดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์หลายเรื่อง ได้แก่ พรพรมอลเวง มายาตะวัน ละครเล่ห์เสนหา เสราดาร์ล ด้วยแรงอธิษฐาน ตามรักคืนใจ ดวงใจพิสุทธิ์ แสงดาวฝั่งทะเล เพรงเงา บ่วงหงส์ ดั่งไฟได้นำ มนต์จันทร์ ลางลิขิต สืบลับรหัสรัก พรายปรารถนา รหัสหัวใจ ในเรือนใจ ฟ้ากระจำจางดาว สุตรเสนหา นางบาป แกะรอยรัก และเพียงใจที่ผูกพัน

ความสำเร็จของนวนิยายของกึ่งฉัตรดังกล่าว โดยทั่วไปย่อมเกิดจากองค์ประกอบทางวรรณกรรมในแต่ละด้าน แต่องค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้นวนิยายของกึ่งฉัตรได้รับความนิยม คือ การให้ความสำคัญของตัวละคร กล่าวได้ว่า กึ่งฉัตรมีกลวิธีการสร้าง

* พรพรมอลเวง (๒๕๓๕) มายาตะวัน (๒๕๓๖) ละครเล่ห์เสนหา (๒๕๓๗) เสราดาร์ล (๒๕๓๗) ด้วยแรงอธิษฐาน (๒๕๓๘) ตามรักคืนใจ (๒๕๓๙) ดวงใจพิสุทธิ์ (๒๕๓๙) แสงดาวฝั่งทะเล (๒๕๔๐) เพรงเงา (๒๕๔๐) บ่วงหงส์ (๒๕๔๑) ดั่งไฟได้นำ (๒๕๔๑) มนต์จันทร์ (๒๕๔๑) มีเพียงรัก (๒๕๔๒) รอยพรหม (๒๕๔๓) ลางลิขิต (๒๕๔๓) ลำนาลม (๒๕๔๔) ลำนางจันทร์ (๒๕๔๔) สืบลับรหัสรัก (๒๕๔๕) พรายปรารถนา (๒๕๔๕) รหัสหัวใจ (๒๕๔๖) ในเรือนใจ (๒๕๔๖) ฟ้ากระจำจางดาว (๒๕๔๗) สุตรเสนหา (๒๕๔๗) นางบาป (๒๕๔๗) หิมะกลางทะเลทราย (๒๕๔๘) ดอกไม้กลางลมหนาว (๒๕๔๘) แกะรอยรัก (๒๕๔๘) คำของหัวใจ (๒๕๔๙) สะพานอธิษฐาน (๒๕๕๐) คลื่นลวง (๒๕๕๐) สาปพระเพ็ง (๒๕๕๑) เพียงใจที่ผูกพัน (๒๕๕๒) รุ่งอรุณ (๒๕๕๓)

ตัวละครที่น่าสนใจ และสมเหตุสมผล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ นวนิยายของกิงฉัตร มีความสนุกสนาน และน่าติดตาม

อาจกล่าวได้ว่า นวนิยายของกิงฉัตรแต่ละเรื่องมักจะมีตัวละครที่สำคัญมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง นอกจากจะมีบทบาทที่โดดเด่นน่าสนใจแล้ว ยังถือได้ว่าเป็นภาพแทนของคนในสังคมอีกด้วย จากการค้นคว้างานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับนวนิยายของกิงฉัตรพบว่า มีผู้สนใจศึกษานวนิยายของกิงฉัตรในแง่มุมต่าง ๆ รวมทั้งการวิเคราะห์ตัวละคร แต่ยังไม่ปรากฏการศึกษาตัวละครในเชิงกลวิธีการสร้างตัวละครในนวนิยายของกิงฉัตรทั้งหมดเพื่อให้เห็นภาพรวมและคุณค่าของตัวละครในนวนิยายของกิงฉัตร

ด้วยเหตุนี้บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณค่าของตัวละครในนวนิยายของกิงฉัตร โดยศึกษาตัวละครเอก ตัวละครสนับสนุน และตัวละครปรปักษ์ ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องโดยตลอดตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง และมีลักษณะเด่นปรากฏชัดเจนตลอดทั้งเรื่อง นวนิยายที่ใช้วิเคราะห์เป็นนวนิยายที่กิงฉัตรประพันธ์ขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๕๓ ที่พิมพ์เป็นเล่มแล้วจำนวน ๓๓ เรื่อง ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาดูตัวละครในนวนิยายของนักประพันธ์ร่วมสมัยคนอื่น ๆ ต่อไป

คุณค่าของตัวละครในนวนิยายของกิงฉัตร

เมื่อได้ศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการสร้างตัวละครในนวนิยายของกิงฉัตรแล้ว จะเห็นว่ากิงฉัตรมีกลวิธีการสร้างตัวละคร ทั้งตัวละครเอก ตัวละครปรปักษ์ และตัวละครสนับสนุนที่มีความหลากหลาย ในนวนิยายทั้ง ๓๓ เรื่อง ซึ่งตัวละครเหล่านี้ก่อให้เกิดคุณค่าในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้นวนิยายของกิงฉัตรได้รับความนิยมมาจนถึงปัจจุบัน

คุณค่าที่ปรากฏในนวนิยายทั้ง ๓๓ เรื่องของกิงฉัตร มี ๓ ประการ ได้แก่ คุณค่าด้านความบันเทิง คุณค่าของการเป็นอุทาหรณ์สอนใจ และคุณค่าด้านความสมจริง ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณค่าด้านความบันเทิง

หน้าที่โดยตรงของนวนิยาย คือ การให้ความบันเทิง ซึ่งผู้อ่านจะได้รับจากความสนุกสนานและความเพลิดเพลินไปกับเนื้อเรื่องและการกำหนดบทบาทให้ตัวละคร

จากการวิเคราะห์คุณค่าของตัวละครในนวนิยายของกึ่งจักรด้านการสร้างความบันเทิง พบว่ากึ่งจักรใช้ความรู้ ความคิด และความเชื่อต่าง ๆ มาเป็นส่วนสำคัญในการสร้างตัวละคร ก่อให้เกิดความระทึกใจและเกิดอารมณ์ร่วมไปกับตัวละคร

เกิดความระทึกใจ

ในพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม มีการกล่าวถึงความหมายของความระทึกใจไว้ดังต่อไปนี้

ความระทึกใจ (suspense) เป็นการคาดหมายล่วงหน้าของผู้อ่านจากเหตุการณ์ในเรื่องว่าจะบังเกิดผลอย่างไรในที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ต่าง ๆ นี้เกี่ยวข้องกับตัวละครที่ผู้อ่านเกิดความเห็นอกเห็นใจและเอาใจช่วย ความระทึกใจเป็นกลวิธีการประพันธ์สำคัญของเรื่องเล่า (narrative) ทุกประเภทที่จะดึงดูดและตรึงความสนใจของผู้อ่านไว้กับเรื่อง (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๓๙ : ๒๐๑)

นอกจากนี้ ธัญญา สังขพันธานนท์ กล่าวถึงกลวิธีการสร้างความระทึกใจไว้ดังนี้

การสร้างความระทึกใจหรือความสนใจใคร่ติดตามอาจเกิดจากกลวิธีต่าง ๆ เช่น การเกริ่นการณ (foreshadowing) หรือกล่าวเป็นนัยว่าจะเกิดอะไรขึ้นเพื่อทำให้อ่านคาดหวัง การสร้างปมปริศนาที่ชวนให้อ่านต้องการคำอธิบายหรือคำตอบ การนำตัวละครไปเผชิญหน้ากับภาวะคับขันซึ่งจะทำให้เกิดความสนใจว่าตัวละครจะหาทางออกอย่างไร หรือแม้แต่การจบเรื่องโดยการคาดไม่ถึง ก็ล้วนแต่ทำให้เรื่องมีความน่าสนใจได้ทั้งสิ้น (ธัญญา สังขพันธานนท์ ๒๕๓๙ : ๑๗๐)

ความระทึกใจนั้นจะเกิดจากความคาดหมายของผู้อ่านที่มีต่อความเป็นไปของตัวละครว่าจะเกิดเหตุการณ์ใดขึ้นกับตัวละคร และตัวละครจะตอบสนองกับเหตุการณ์

เหล่านั้นอย่างไร สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกรวมไปกับตัวละคร และเอาใจช่วยตัวละคร จนทำให้ผู้อ่านเกิดความระทึกใจ เพลิดเพลินและอยากติดตาม

การสร้างความระทึกใจนั้นอาจทำได้หลายวิธี เช่น การเกริ่นการณ์ การสร้างปมปริศนา การนำตัวละครไปเผชิญหน้ากับภาวะคับขัน หรือแม้แต่การจบเรื่องแบบหักมุม สิ่งเหล่านี้ล้วนสามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความระทึกใจไปกับเนื้อเรื่องและตัวละครได้

ในนวนิยายของกึ่งฉัตรมีการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ความคิดและความเชื่อเรื่องต่าง ๆ มาสร้างเรื่องโดยให้ตัวละครได้แสดงบทบาท ทำให้ผู้อ่านเกิดความระทึกใจได้แก่ การใช้ความเชื่อในการสร้างตัวละครให้มีลักษณะพิเศษ

กึ่งฉัตรนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ความคิดและความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อเกี่ยวกับภูตผีวิญญาณ มาสร้างเป็นตัวละครที่มีลักษณะพิเศษ เพื่อสร้างความระทึกใจ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความรู้เรื่องพลังจิต

กึ่งฉัตรใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เรื่องพลังจิตอีเอสพี ชนิดเทเลไคเนซิส ในการสร้างตัวละคร นัทธมน ในเรื่อง ด้วยแรงอธิษฐาน พลังจิตชนิดนี้เป็นพลังจิตที่สามารถบังคับหรือควบคุมการเคลื่อนไหวของวัตถุ และการทำให้วัตถุเปลี่ยนสภาพหรือเปลี่ยนรูปร่างลักษณะโดยอำนาจจิต เช่น การทำให้โต๊ะเก้าอี้ลอยขึ้น การทำให้วัตถุบางอย่างเคลื่อนที่ การบังคับให้ลูกเต๋าขึ้นหน้าหรือแต้มที่ต้องการ รวมทั้งการบังคับให้คนลอยขึ้นจากพื้นดิน ดังเช่น เหาะเหินเดินอากาศ คำว่า เทเลไคเนซิส นี้มีเรียกกันอีกชื่อหนึ่งที่ใช้กันบ่อย คือ ไชโคไคเนซิส (psychokinesis หรือเรียกย่อว่า PK)

พลังจิตของนัทธมนทำให้เนื้อเรื่อง การดำเนินเรื่องมีความสนุก น่าตื่นเต้นและน่าติดตาม ทั้งนี้เพราะพลังจิตของนัทธมนเป็นเครื่องมือในการช่วยให้นัทธมนมีความเหนือกว่าตัวละครอื่น ๆ ในเรื่อง การใช้พลังจิตของนัทธมนในแต่ละครั้งเป็นการสร้างความระทึกใจให้กับผู้อ่าน ยิ่งไปกว่านั้นพลังจิตของนัทธมนยังเป็นสิ่งที่ทำให้เนื้อเรื่องดำเนินไปอย่างรวดเร็ว และมีเหตุผลรองรับ

ความคิดเรื่องการสลับร่าง

กึ่งฉัตรใช้ความคิดเรื่องของการสลับร่าง สลับวิญญาณ ในการสร้างตัวละคร ๒

ตัว ได้แก่ ต้นหยง และเด็กหญิงเมริน ในเรื่องพรหมอลวง ต้นหยงนั้นถูกสร้างมาจากบุคลิกของเพื่อนสนิทของกิงฉัตร ที่ไม่ชอบเด็ก เมื่อนำมารวมกับประสบการณ์จากการอ่านหนังสือการ์ตูนเรื่องหนึ่งที่เป็นเรื่องของตัวละครที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยและเด็กอนุบาลเข้าบ้านอยู่หลังเดียวกันทั้งคู่ตกบันไดแล้วเกิดการสลับร่างกัน จึงเกิดความคิดในการสร้างตัวละครต้นหยงและเมรินขึ้นมา

การสลับร่างของต้นหยงและเมริน ทำให้ต้นหยงได้พบกับเรื่องราวต่าง ๆ ในร่างของเด็กห้าขวบ แต่ความคิดและการตัดสินใจยังคงเป็นของหญิงสาว จึงทำการดำเนินเรื่องเป็นไปอย่างสนุกสนาน ผู้อ่านจะเกิดความตื่นเต้นไปกับเหตุการณ์สลับร่าง หลังจากนั้นจะเอาใจช่วยให้หญิงสาวในร่างเด็กหญิงผ่านพ้นเหตุการณ์ต่าง ๆ ไปได้ด้วยดีจนกระทั่งสามารถกลับเข้าร่างเดิมของตนได้

ความเชื่อเรื่องญาณพิเศษ หรือญาณหยั่งรู้

กิงฉัตรได้ใช้ความเชื่อเรื่องญาณพิเศษหรือญาณหยั่งรู้ ที่สามารถมองเห็นอดีตหรือสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ มาสร้างตัวละคร ดินณภพ จากเรื่อง ลางลี้ลับ และสืบลับรหัสรัก เปลี่ยนฟ้า จากเรื่อง แกะรอยรัก และนรสิงห์สีหบดี จากเรื่อง สถาปพระเพ็ง ลักษณะที่เหมือนกันของญาณพิเศษ หรือญาณหยั่งรู้ที่ตัวละครเหล่านี้มีเหมือนกันก็คือ ญาณพิเศษเป็นแค่เครื่องเตือนหรือบอกให้รู้เพียงส่วนเดียวเท่านั้น แต่ไม่สามารถบอกให้กระจ่างชัดได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น

ยกตัวอย่างเช่นเปลี่ยนฟ้า จากเรื่อง แกะรอยรัก ที่เชื่อว่าญาณหยั่งรู้ที่ตนเองมีนั้นคือ กระแสจิต จากตัวอย่างตอนที่ชมเดือนคุยกับเปลี่ยนฟ้าเรื่องญาณหยั่งรู้ของเปลี่ยนฟ้า

‘เปลี่ยนทำได้ยังไง พุดอะไรมาก็ถูกทุกอย่าง’

‘เปลี่ยนไม่รู้’ น้องชายวัยสิบปีในตอนนั้นตอบฉาดฉาน ‘มันแค่นี้ก็...ทุกอย่างก็แวบเข้ามาในหัวเอง’

‘มันเปลี่ยนก็เป็นเทพพยากรณ์มาเกิดอย่างที่ปู่กับยายเชื่อจริง ๆ’

‘ไม่รู้สิ ไม่เคยเห็นว่าเทพพยากรณ์เป็นยังไง แต่ไม่แน่นะ จริง ๆ เปลี่ยนอาจเป็นคนธรรมดาเนี่ยละ ไม่ใช่ทั้งไซเทพอะไรหรอก เพราะเปลี่ยนก็ไม่ได้รู้ทุกอย่าง รู้แค่สิ่งที่คนดูยอมให้รู้เท่านั้น บางทีเปลี่ยนก็คิดนะพี่เดือน’ น้องชายหล่อนทำท่าคิดหนักจริง ๆ ‘คิดว่าที่เปลี่ยนรู้ อาจจะเพราะเปลี่ยนเอาพรสวรรค์กับความสามารถของพ่อกับแม่มา แล้ว

ก็ได้พลังความเชื่อจากปู่กับยาย พี่เดือนรู้ไหมกระแสนี้แรงนะ ถ้าเราคิดเราเชื่ออะไรจริง ๆ จัง ๆ บางทีทุกอย่างอาจจะเป็นไปตามนั้นเพราะอำนาจจิตของคนคิด' (กึ่งฉัตร ๒๕๔๙ ก : ๗๔)

อาจกล่าวได้ว่า ญาณพิเศษ หรือญาณหยั่งรู้ของตัวละครดังที่กล่าวมานี้คือการเกริ่นการณ์ (foreshadowing) ซึ่งก็คือการใช้ลางบอกเหตุ เพื่อให้ผู้อ่านคาดเดาได้ราง ๆ ว่าเนื้อเรื่องจะดำเนินต่อไปอย่างไร ทั้งนี้ก็เพื่อให้เนื้อเรื่องมีความสนุกสนาน น่าติดตาม และน่าติดตาม ทำให้ผู้อ่านเกิดความระทึกใจ

ความเชื่อเรื่องสัมผัสพิเศษสามารถมองเห็นหรือติดต่อกับวิญญาณได้

กึ่งฉัตรใช้ความเชื่อเรื่องผู้ที่มีสัมผัสพิเศษ สามารถมองเห็น หรือติดต่อกับวิญญาณได้นั้นถือเป็นความเชื่อที่อยู่คู่กับสังคมไทยมานาน คนไทยเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย และเชื่อว่าคนที่เสียชีวิตอยู่สามารถติดต่อกับผู้ที่เสียชีวิตไปแล้วได้ โดยผ่านสัมผัสพิเศษที่เรียกว่า สัมผัสที่หก (six sense) โดยผู้ที่มีสัมผัสพิเศษนี้จะสามารถมองเห็นหรือติดต่อกับผู้ที่เสียชีวิตไปแล้วได้ กึ่งฉัตรได้ใช้ความเชื่อเรื่องนี้มาเป็นแกนในการสร้างตัวละครที่มีสัมผัสพิเศษนี้มาสร้างตัวละคร ๒ ตัว ได้แก่ มิเรียม จากเรื่อง เพรงเงา และภริยา ในเรื่องพรายปรารถนา

ยกตัวอย่างเช่น มิเรียม จากเรื่อง เพรงเงาเป็นตัวละครที่มีลักษณะพิเศษโดยสามารถมองเห็นและติดต่อกับสื่อสารกับวิญญาณได้ กึ่งฉัตรได้ให้ภูมิหลังว่า สัมผัสพิเศษของมิเรียมไม่ได้ติดตัวเธอมาตั้งแต่กำเนิด แต่เริ่มต้นขึ้นเมื่อมิเรียมอายุประมาณแปดขวบ หลังจากเกิดอุบัติเหตุ

คงเป็นกรรม...พี่หญิงสาวเองก็ไม่รู้ว่าไปทำอะไรผิดมาแต่ชาติปางไหน คนอื่นทั่วไปเขามีประสาทสัมผัสแค่ห้าอย่าง รูป รส กลิ่น เสียง และกายสัมผัส หากหล่อนมีเพิ่มขึ้นมาอีกอย่าง คือ...ประสาทสัมผัสรับรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่นอกธรรมชาติ !

สัมผัสที่หกที่ว่านี้ไม่ได้ติดตัวหล่อนมาตั้งแต่เกิด หากมาเริ่มต้นเมื่ออายุได้ราว ๆ แปดขวบ เมื่อตกจากจักรยานพี่ชาย ศีรษะกระแทกหินจนสลบ แผลแตกใต้เรือนผมดอกหนาเย็บหลายเข็ม และหล่อนต้องนอนอยู่โรงพยาบาลหนึ่งคืนเพื่อดูอาการ

ออกจากโรงพยาบาล มิเรียมก็เริ่มเห็น ‘คน’ แปลก ๆ ไม่ใช่เห็น
ทุกวันทุกเวลา... แต่จะเห็นเฉพาะในเวลาที่ยลล่อนดวงตง เจ็บป่วย อ่อนเพลีย
หรือมีจิตใจหดหู่เศร้าหมอง (กึ่งฉัตร ๒๕๔๘ ข : ๙)

การสร้างตัวละครที่มีสัมผัสพิเศษสามารถมองเห็นหรือติดต่อกับวิญญาณได้ใน
นวนิยายของกึ่งฉัตรนี้ มีผลต่อปมปัญหาและความขัดแย้งของเรื่อง ทั้งนี้เพราะตัวละคร
กลุ่มนี้จะทำหน้าที่ติดต่อกับตัวละครที่เป็นวิญญาณ ตัวละครที่มีสัมผัสพิเศษสามารถ
มองเห็นหรือติดต่อกับวิญญาณได้นั้นจะทำให้การดำเนินเรื่องมีความสนุกสนานและน่า
ติดตาม

ความเชื่อเรื่องการกลับชาติมาเกิด

กึ่งฉัตรใช้ความเชื่อเรื่องการกลับชาติมาเกิดและสามารถระลึกชาติได้ในการสร้าง
ตัวละคร ทั้งหมด ๗ ตัว ได้แก่ นัทมมณและลินจันทร ในเรื่องด้วยแรงอธิษฐาน วิษณุ ใน
เรื่อง นางบาป สกบตี รัตเกล้า วิวรรรณ์ และศุขารัตน์ จากเรื่อง สถาปพระเพ็ง

กึ่งฉัตรต้องการนำเสนอความสมเหตุสมผลของพฤติกรรมตัวละครที่กลับชาติ
มาเกิด โดยใช้ความเชื่อเรื่องการกลับชาติมาเกิด ซึ่งเป็นความเชื่อที่คนในสังคมรู้จัก
และเชื่อว่าอาจจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้จริง ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถพิสูจน์ได้ แต่ก็เป็นเรื่อง
ที่อยู่คู่กับสังคมไทยมานาน ผู้อ่านจึงไม่รู้สึกว่าเป็นเรื่องแปลกใหม่หรือเป็นเรื่องไกลตัว
ด้วยเหตุผลนี้การสร้างตัวละครให้สามารถระลึกชาติได้ จึงสร้างขึ้นเพื่อนำเสนอเหตุผล
ของพฤติกรรมของตัวละคร การสร้างปมปัญหา หรือความขัดแย้งของเรื่อง ทำให้การ
ดำเนินเรื่องและพฤติกรรมของตัวละครมีความสมเหตุสมผล สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านรู้สึก
เชื่อว่าตัวละครลักษณะนี้เป็นจริง และเป็นเหตุการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ ทำให้ผู้อ่าน
รู้สึกตื่นเต้นไปตามเนื้อเรื่องและพฤติกรรมของตัวละคร ยิ่งไปกว่านั้นความสามารถใน
การระลึกชาติของตัวละครเหล่านี้ยังทำให้การดำเนินเรื่องดำเนินไปอย่างสนุกสนานและ
น่าติดตามอีกด้วย

ความเชื่อเรื่องวิญญาณ

กึ่งฉัตรนำความเชื่อเรื่องวิญญาณและชีวิตหลังความตายในการสร้างตัวละคร

ที่เป็นวิญญาณ ๔ ตัวได้แก่ สินทวี ในเรื่องพรองเงา หยด และหยาด ในเรื่องนางบาป และจุลจันทร์ ในเรื่องพรายปรารถนา

กึ่งฉัตรใช้ความเชื่อเรื่องวิญญาณ ซึ่งเป็นความเชื่อที่อยู่คู่กับสังคมไทยมานาน ถึงแม้จะเป็นเรื่องที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ แต่ก็เป็นเรื่องที่คนในสังคมรับรู้และยอมรับ อีกทั้งส่วนใหญ่เชื่อว่าเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง ด้วยเหตุนี้การสร้างตัวละครที่เป็นวิญญาณเป็นเรื่องที่ไม่ไกลตัวและไม่ใช่ว่าเรื่องแปลกใหม่สำหรับผู้อ่าน ซึ่งตัวละครที่เป็นวิญญาณเหล่านี้จะมีความสามารถพิเศษ และมีพฤติกรรมที่วิทยาศาสตร์ไม่สามารถพิสูจน์ได้ สิ่งนี้ทำให้เนื้อเรื่องมีความสนุกสนานและน่าติดตาม ผู้อ่านจะเชื่อว่าลักษณะพิเศษของตัวละครเหล่านี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้จริง มีอยู่จริง ความเชื่อเหล่านี้จะส่งผลไปยังความรู้สึกของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านรู้สึกกระตือรือร้นไปกับเนื้อเรื่องและพฤติกรรมของตัวละคร

ความเชื่อความเป็นอมตะและการสาปแช่ง

กึ่งฉัตรใช้ความเชื่อหรือแนวคิดเรื่องการเป็นอมตะ นำมาสร้างตัวละครนรสิงห์สีหบดี ในเรื่องสาปพระเพ็ง ตัวละครตัวนี้ถูกสาปให้มีชีวิตอยู่เป็นอมตะมาหลายพันปี จากการกระทำลบหลู่พระจันทร์ในวันบูชาพระจันทร์ ตามความเชื่อท้องถิ่นในเนื้อเรื่อง เมื่อเป็นอมตะนรสิงห์สีหบดีก็ต้องรอคอยนับพันปีอย่างทุกข์ทรมานเพื่อให้เจ้ากรรมนายเวร กลับชาติมาเกิดใหม่และให้โอกาสนรสิงห์สีหบดีได้ช่วยเหลือ และโยนไปสู่ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาเรื่องการตัดกรรมด้วยการให้เจ้ากรรมนายเวรให้อภัยกรรมให้

การสร้างตัวละครที่เป็นอมตะในนวนิยายของกึ่งฉัตร จะพบว่า ตัวละครนรสิงห์สีหบดี เกิดจากความเชื่อเรื่องกรรม เรื่องการลบหลู่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการสาปแช่ง โดยการนำความเชื่อเรื่องดังกล่าวมาประกอบกัน ซึ่งความเชื่อเรื่องกรรม ความเชื่อเรื่องการลบหลู่สิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นความผิดร้ายแรง และความเชื่อเรื่องการสาปแช่ง เป็นเรื่องที่อยู่คู่กับสังคมไทยมานาน ผู้อ่านจะเชื่อในลักษณะพิเศษของนรสิงห์สีหบดี ว่าเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นได้ และอาจจะมียุติธรรม เมื่อผู้อ่านเชื่อในลักษณะพิเศษของตัวละครแล้ว ผู้อ่านก็จะรู้สึกคล้อยตามและระทึกใจไปกับเนื้อเรื่องและความเป็นไปของตัวละคร

ดังที่กล่าวไปทั้งหมดข้างต้นคือความรู้ ความคิดและความเชื่อที่กึ่งฉัตรนำมาสร้างตัวละครที่มีลักษณะพิเศษ และลักษณะพิเศษของตัวละครเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็น

สิ่งเร้าให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกจากสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การเกริ่นการณณ์ เช่น การสร้างตัวละครที่มีสัมผัสพิเศษ หรือมีญาณหยั่งรู้ เช่น เปลี่ยนฟ้า ในเรื่อง แกะรอยรัก และดินนภพ ในเรื่องลางลิติต เป็นต้น

การสร้างปมปริศนา เช่น การสร้างตัวละครข้ามภพข้ามชาติเพื่อมาตามหาและแก้แค้นคนที่ทำให้เสียชีวิตในชาติที่แล้ว เช่น นัทธมน จากเรื่อง ด้วยแรงอธิษฐาน เป็นต้น

เกิดอารมณ์ร่วมไปกับตัวละคร

นวนิยายเป็นงานศิลปะ ผู้อ่านจะเกิดความรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ดังที่หม่อมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ กล่าวถึงหน้าที่ของวรรณกรรมไว้ดังนี้

ภารกิจของวรรณคดีย่อมแตกต่างไปจากหนังสือตำราสอนภาษาและศีลธรรม เราควรพิจารณาตัวเราเองว่า เมื่อเราหยิบหนังสือเล่มหนึ่ง ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นวรรณคดี โดยตัวเราเองยกย่องหรือผู้อื่นยกย่อง หรืออยู่ระหว่างการถกเถียงว่าจะเป็นวรรณคดีหรือไม่ก็ตาม เราปรารถนาอะไรจากหนังสือเล่มนั้น ข้าพเจ้าว่าเราปรารถนาหลายอย่าง ความสำเร็จ อารมณ์ ความรู้เชิงภาษา คือเราปรารถนาได้ยินได้ฟัง การใช้ภาษาที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าที่เราใช้เองเป็นประจำ ภาษาที่มีอำนาจกระทบความรู้สึกได้ เราปรารถนาความคิดนึกที่แปลกไปจากที่เราพบอยู่จำเริญ ความรู้เรื่องชีวิตมนุษย์อันกว้างขวางกว่าที่เราได้พบ เราอยากฟังเพลงไพเราะอันออกมาจากเสียงสระและพยัญชนะ...สรุปแล้วก็คือ พันธกิจของวรรณคดี มีต่อการใช้ภาษาเพื่อบันเทิง หรือจรรโลง หรือยก หรือกตอารมณ์ ยังความรื่นเริงให้เกิดเพราะภาษา ยิ่งความใดก็เศร้าให้เกิด โดยอาศัยถ้อยคำที่ใช้ และโดยกลวิธีการต่าง ๆ (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ๒๕๑๗ : ๔-๕)

อารมณ์ หรือ emotion เกิดจากการที่มีสิ่งต่าง ๆ อันได้แก่ รูป รส กลิ่น เสียง และจิตใจมากระทบใจ ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นสุขหรือทุกข์ ส่งผลให้อารมณ์ดีหรืออารมณ์เสียไปชั่วขณะหนึ่ง และเมื่อเกิดอารมณ์ก็จะมีการแสดงความรู้สึกออกมาเป็นกิริยาอาการ (expression)

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ ๓๔ (๒๕๕๕) ฉบับที่ ๒ ๒๕๕

วินิตา ดิถียนต์ กล่าวถึงอารมณ์สะท้อนใจ ว่าเป็นหัวใจของศิลปะ ไว้ดังต่อไปนี้

อารมณ์สะท้อนใจเป็นหัวใจของศิลปะ วรรณกรรมใดหรือ
ศิลปกรรมใดมีความงามไพเราะ แต่ผู้ดูผู้ฟังไม่เกิดอารมณ์สะท้อนใจ ก็
ไม่เป็นศิลปะซึ่งมีการแสดงออกจากความนึกคิดของผู้สร้าง (วินิตา ดิ
ถียนต์ ๒๕๓๗ : ๘)

จะเห็นว่าศิลปะหรือวรรณกรรมที่มีความงดงามและความไพเราะสามารถทำให้
ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับเนื้อเรื่องและตัวละครที่ผู้แต่งบรรจงขึ้นได้

วรารภรณ์ บำรุงกุล ได้กล่าวถึงการสร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้อ่านวรรณกรรมไว้ว่า

อารมณ์สะท้อนใจอาจจะเกิดจากโคกนาฏกรรมในเรื่องที่แสดงเหตุ
อุบัติ (incident) ต่าง ๆ ที่เร้าอารมณ์สงสาร (pity) และอารมณ์หวาดกลัว
(fear) ด้วยเหตุอุบัติเหล่านี้มีผลต่อจิตใจอย่างใหญ่หลวง เพราะเป็นสิ่งที่
เกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันและขณะเดียวกันเหตุอุบัตินี้ก็มีผลต่อกัน ซึ่ง
เหตุการณ์อย่างหนึ่งก่อให้เกิดเหตุการณ์อีกอย่างหนึ่งขึ้น (วรารภรณ์ บำ
รุงกุล ๒๕๒๒ : ๓๓)

ศนิชา แก้วเสถียร ได้กล่าวถึงอารมณ์ร่วมที่ผู้อ่านมีต่อตัวละคร ว่าอารมณ์
สะท้อนใจเป็นอารมณ์ร่วมที่ผู้อ่านนำตนเองไปผูกพันกับชะตากรรมของตัวละครนั่นเอง
(ศนิชา แก้วเสถียร ๒๕๔๖ : ๑๙๒)

ในการอ่านวรรณกรรมผู้อ่านอาจจะมีความรู้สึกมีความสุข ทุกข์ สงสารและ
หวาดกลัวร่วมไปกับชะตากรรมของตัวละคร ซึ่งอารมณ์ร่วมดังที่กล่าวมานี้เกิดจากการ
ที่ผู้อ่านนำตนเองไปผูกพันกับตัวละครนั่นเอง

ในนวนิยายของกึ่งจักร ผู้อ่านจะได้รับความเป็นเหตุจากการเกิดอารมณ์ต่าง ๆ
ร่วมไปกับตัวละคร โดยจะรู้สึก เป็นสุข ทุกข์ สะท้อนใจ สงสารหรือหวาดกลัว รวมไป
ถึงอารมณ์สาแก่ใจ ร่วมไปกับชะตากรรมของตัวละคร ยกตัวอย่างเช่น

ในตอนที่วรดา ตัวละครเอกหญิงในเรื่อง ด้วยแรงอธิษฐาน ถูกคุณหญิงผกา ผู้
เป็นแม่เลี้ยงใช้ทำงานบ้านอย่างหนัก นอกจากนี้ยังถูกทำร้ายร่างกาย กดขี่ให้อยู่ในฐานะ
ที่ไม่แตกต่างจากคนรับใช้ในบ้าน ทั้งที่วรดาก็เป็นลูกเลี้ยงของคุณหญิงผกา อีกทั้ง

ไม่อนุญาตให้วรดาได้เรียนหนังสือต่อตามที่วรดาต้องการ ทั้ง ๆ ที่ผลการเรียนของวรดาอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม วรดารู้สึกเสียใจ และทุกข์ใจมาก ในตอนนี้ผู้อ่านจะรู้สึกสะท้อนใจกับชะตากรรมของวรดา และสงสัยว่าวรดาไม่เคยได้รับความยุติธรรมทั้ง ๆ ที่เป็นคนดี

ในตอนที่หวนยิหว่า ตัวละครประกอบที่เป็นเด็กหญิงวัยหกขวบในเรื่อง ดวงใจพิสุทธิ์สูญเสียพ่อ แม่ และย่าที่รักและทะนุถนอมเด็กหญิงมาตลอด และต้องมาอยู่ภายใต้การปกครองของชลิกร ตัวละครประกอบในเรื่องซึ่งเป็นป้าสะใภ้ และถูกชลิกรทำร้ายร่างกาย ทั้งหยิกและตีเมื่อไม่พอใจ ถูกบังคับให้กินของบูดเน่า ถูกแย่งเสื้อผ้าใหม่ ๆ และของเล่นไปให้ลูกของตน โดยที่คนในบ้านคนอื่น ๆ ไม่มีใครสนใจและช่วยเหลือหวนยิหว่าได้ เด็กหญิงจึงทำได้แต่ร้องไห้คนเดียวและอดทนกับพฤติกรรมของชลิกร ในตอนนี้ผู้อ่านจะรู้สึกถึงความโหดเหี้ยมของชลิกร รู้สึกเกลียดตัวละครตัวนี้ และสะท้อนใจกับสิ่งที่หวนยิหว่าได้รับ และถูกกระทำอีกทั้งรู้สึกสงสารตัวละครเด็กที่ต้องพบกับชะตากรรมเช่นนี้ ต่อมาผู้อ่านจะเกิดความสับสนเมื่อชลิกรได้รับผลกระทบของตนเองในที่สุด เมื่อความจริงเรื่องที่หวนยิหว่าถูกชลิกรทำร้ายร่างกายเปิดเผย จุดนี้ผู้อ่านจะรู้สึกกับตัวชลิกรได้รับนั้นสาสมกับสิ่งที่ได้กระทำไว้กับหวนยิหว่า

การเกิดอารมณ์ร่วมไปกับตัวละครนั้น ถ้าเป็นความสุข ความทุกข์ อารมณ์สะท้อนใจ สงสาร หวาดกลัว หรือเอาใจช่วย ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับตัวละครเอก และตัวละครประกอบในเรื่อง ส่วนอารมณ์โกรธ เกลียดหรือสับสนนั้นผู้อ่านจะรู้สึกกับตัวละครประกอบเมื่อตัวละครประกอบได้รับผลของกรรมที่ตนได้กระทำไว้

คุณค่าของการเป็นอุทาหรณ์สอนใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้ให้ความหมายของคำว่า อุทาหรณ์ ไว้ว่า ตัวอย่างที่ยกขึ้นมาอ้างให้เห็น สิ่งหรือเรื่องที่ยกขึ้นมาเทียบเคียงเป็นตัวอย่าง (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๖ : ๑๓๘๔)

คำว่า อุทาหรณ์ ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึง การให้ข้อคิด แม้คิดต่าง ๆ กับผู้อ่านทางอ้อม โดยการยกพฤติกรรมและผลของพฤติกรรมของตัวละครเหล่านั้นเป็นตัวอย่าง ผู้อ่านจะสามารถได้ข้อคิด และแง่คิดต่าง ๆ จากผลของการกระทำของตัวละครนั้น ๆ

เมื่อศึกษาตัวละครที่มีลักษณะเป็นแบบฉบับในนวนิยายของกึ่งจักรนั้น พบว่า กึ่งจักรมีจุดมุ่งหมายให้ตัวละครเหล่านั้นเป็นเสมือนตัวแทนของความดีและความชั่ว กึ่งจักร

จะมุ่งเน้นให้พฤติกรรมของตัวละครเหล่านี้เป็นอุทาหรณ์สอนใจแก่ผู้อ่าน ตัวละครเหล่านี้จึงมีความชัดเจนด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้อ่านสามารถเปรียบเทียบระหว่างลักษณะและผลของความดีและความชั่วอย่างชัดเจน โดยการสร้างให้ตัวละครเอกที่เป็นตัวละครแบบฉบับ เป็นตัวแทนของความดี และความถูกต้อง ส่วนตัวละครปรปักษ์ที่เป็นตัวละครแบบฉบับเป็นตัวแทนของความชั่วร้าย และความไม่ถูกต้อง โดยผ่านคำพูด พฤติกรรม ความคิดและทัศนคติของตัวละครเหล่านี้

ยกตัวอย่างตัวละคร พระธาดา จากเรื่องค่าของหัวใจ ซึ่งเป็นตัวละครเอกหญิงของเรื่องที่เป็นคนดี พระธาดาเป็นคนเข้มแข็ง อดทน เป็นภรรยา เป็นแม่ และเป็นลูกสะใภ้ที่ดี เป็นผู้นำครอบครัว ใช้ความดีและความอดทนจนได้รับการยอมรับจากแม่สามี ดังตัวอย่าง

ความสัมพันธ์ระหว่างแม่ผัวลูกสะใภ้คู่นี้แปลก เมื่อสมัยลูกชายยังมีชีวิตอยู่ กิมหงส์ไม่ได้ปลื้มลูกสะใภ้คนนี้นัก บางครั้งก็รู้สึกหมั่นไส้เพราะความหวังลูกชาย อารมณ์ของหญิงสูงวัยมาแจ่มใสขึ้นเมื่อไม่กล้าเกิดนางมองลูกสะใภ้ด้วยสายตาดูขึ้นเล็กน้อยก่อนเปลี่ยนเป็นดีมากขึ้นเมื่อกลมปวย

กิมหงส์ดูแลสามีที่เจ็บหนักแค่นั้น พระธาดาก็ดูแลกลมเท่าเทียมกัน อาจจะหนักกว่าด้วย เพราะหล่อนยังมีงานยังมีลูกเล็กให้เป็นห่วง

เมื่อสามีนางเสียได้ ๆ กับลูกชาย กิมหงส์หมดกำลังใจตายอยาก แต่ลูกสะใภ้ไม่มีเวลานั่งสงสารตัวเองเหมือนแม่ผัว หล่อนต้องลุกขึ้นเป็นผู้นำครอบครัว เลี้ยงลูกเล็ก เลี้ยงพี่สาวและแม่ของสามี เลี้ยงเด็กในบ้านและคนงานอีกหลายชีวิต ความเข้มแข็งของลูกสะใภ้ทำให้แม่ผัวยอมรับนับถือและเป็นการนับถือที่ตัวหญิงสาวจริง ๆ ไม่ใช่ยอมรับเพราะหล่อนมีหลานชายให้อย่างที่ภรรยาชอบก่อน (กิ่งฉัตร ๒๕๔๙ ข : ๒๔)

จากข้อความที่ยกมาข้างต้นแสดงให้เห็นบุคลิกลักษณะของตัวละครพระธาดาที่เปรียบได้กับแบบฉบับของภรรยา แม่ และลูกสะใภ้ที่ดี และอดทนจนได้รับการยอมรับจากแม่สามี พระธาดาเป็นตัวละครกึ่งฉัตรต้องการให้เป็นตัวแทนของคนดี ถึงแม้ว่าจะเป็นแม่หม้าย แต่พระธาดาก็ยังเข้มแข็งและทำหน้าที่ของลูกสะใภ้ และแม่เลี้ยงเดี่ยวได้อย่างสมบูรณ์

อีกตัวอย่างเป็นตัวละครปรักษที่มีลักษณะเป็นแบบฉบับ เช่น ปรางค์ทิพย์ ในเรื่อง พรพรมอลเวง ปรางค์ทิพย์เป็นคนซื่อจ๋า ใจร้าย เจ้าอารมณ์ ชอบดุด่า ชอบอาละวาดกับคนใต้บังคับบัญชา จนเป็นที่เอือมระอาของคนรอบข้าง สังเกตได้จากตอนที่เด็กรับใช้ในบ้านนินทาปรางค์ทิพย์ โดยเปรียบเทียบกับประภัสสร ลูกพี่ลูกน้องของปรางค์ทิพย์

‘คุณปรางค์นะหรือ’ เด็กรับใช้ในเรือนหลังใหญ่คนหนึ่งเคยกล่าว ‘เด็กอะไรก็ไม่รู้ นิสัยร้ายกาจเหลือเกิน ซื่อจ๋าก็เท่านั้น พุดปกติเก่ง อารมณ์ก็เสีย ชอบดุด่าพวกเราเป็นประจำ ทำอะไรไม่ถูกใจ แม่ขว้างของเปรี้ยงปร้าง คำร้ายเป็นชุดอย่างกับว่าไม่ใช่เด็ก บางทีนะ ทำอะไรไม่ทันใจ แม่เหนื่อย ทั้งหยิกทั้งตี โอ้เราจะทำอะไรรุนแรงมันก็ไม่ได้ เพราะเป็นซื่อๆ กินเงินเดือนเขาอยู่ อะอะอะอะไร ขู่จะฟ้องคุณหญิงให้ไล่เราออก กดหัวใช้งานเราสารพัด คำหวาน ๆ ละไม่เคยได้ยินออกจากปาก ผิดกับรายคุณภัส รายนั่นดีดีเสียเหลือเกิน จนไม่อยากจะทำอะไรว่านั่นนะเป็นญาติกัน ยิ่งกับเทพธิดากับชาตานไฉนเลย’ (กึ่งฉัตร ๒๕๔๗ ก : ๑๖๒)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะพบว่ากึ่งฉัตรได้สร้างปรางค์ทิพย์ให้เป็นคนที่มีนิสัยไม่ดี ชอบอาละวาดและทำร้ายคนรับใช้เสมอ ซึ่งพฤติกรรมของปรางค์ทิพย์ทำให้คนรอบข้างเอือมระอาและขาดความเคารพนับถือ กึ่งฉัตรตั้งใจสร้างตัวละครปรางค์ทิพย์ให้เป็นเสมอตัวแทนของคนที่ไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ และมักจะทำร้ายผู้อื่นเสมอเมื่อไม่ได้ดังที่ต้องการ และผลที่คนที่มีลักษณะนิสัยแบบนี้ได้รับก็คือ ขาดการยอมรับนับถือจากคนรอบข้าง ทำให้คนรอบข้างเอือมระอา ไม่มีใครอยากเข้าใกล้

การที่กึ่งฉัตรสร้างตัวละครให้เป็นเสมือนตัวแทนของความคิดและความชั่วนั้น เพราะกึ่งฉัตรต้องการให้ผู้อ่านเล็งเห็นถึงผลของการทำความดีและความชั่ว ว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน กึ่งฉัตรต้องการมุ่งเน้นในเรื่องของการเป็นคนดีและการมีคุณธรรม ซึ่งจะส่งผลให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่เกิดการเอาวัดเอาเปรียบกัน จึงใช้ตัวละครเป็นสื่อกลางในการแทรกคุณธรรมไปพร้อมกับการให้ความบันเทิงในนวนิยายของกึ่งฉัตร

ดังนั้นการกระทำของตัวละครทุกตัวจึงมีผลของการกระทำเสมอ ผลที่ชัดเจน

และไม่มีการเปลี่ยนแปลงคือ การทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ซึ่งอาจจะมีการสร้างเนื้อเรื่องให้ ความสนุกและความตื่นเต้นชวนติดตามมากขึ้นด้วยการลดหรือยืดระยะเวลาให้ตัวละคร ในการรับผลของการกระทำ ซึ่งอาจจะเร็วขึ้นหรือช้าลงก็ได้

คุณค่าด้านความสมจริง

ความสมจริง ในภาษาอังกฤษตรงตรงกับคำว่า verisimilitude หรือที่ราชบัณฑิตยสถานกล่าวถึง ความหมายของความสมจริงไว้ดังต่อไปนี้

ความสมจริงหรือความละม้ายจริง หมายถึง ความคล้ายคลึงกับ ความจริง โดยทั่วไปใช้กล่าวถึงงานเขียนที่มีลักษณะที่ยอมรับตามสัจ นิยม (convention) ว่าเหมือนชีวิตจริง และใช้ในงานวิจารณ์เพื่อแสดงให้เห็นระดับขั้นที่นักเขียนสร้างสรรค์งานเขียนของตนให้ดูราวกับเป็นจริง (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๓๙ : ๒๑๑)

บุญสม พลเมืองดี กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินความสมจริงในวรรณกรรมว่าอาจ แบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑. ความถูกต้อง เป็นจริง หรือเป็นไปได้ โดยสอดคล้องกับความเป็นจริงหรือ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่

๒. ความถูกต้องตามจินตนาการ เป็นความสมจริงที่อาจจะไม่สอดคล้องกับ ความเป็นจริงหรือข้อเท็จจริงพื้นฐานก็ได้ แต่ผู้เขียนใช้ศิลปะในการประพันธ์จนสามารถ โนม่นาวให้ผู้อ่านยอมรับ มีความคิดเห็น หรือจินตนาการคล้อยตามไปด้วย (บุญสม พลเมืองดี ๒๕๓๖ : ๒๐)

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ความสมจริง คือ ความละม้ายจริง ความคล้ายคลึงกับ ความจริงซึ่งโดยทั่วไปใช้กล่าวถึงงานเขียนที่ได้รับการยอมรับว่ามีลักษณะเหมือนชีวิต จริง เกณฑ์ในการประเมินความสมจริงอาจแบ่งได้ ๒ ลักษณะ ได้แก่ ความถูกต้อง เป็น จริง หรือเป็นไปได้ และความถูกต้องตามจินตนาการ ซึ่งทั้งสองลักษณะนี้ผู้แต่งจะต้อง มีความสามารถในการสร้างและถ่ายทอดจินตนาการได้อย่างมีศิลปะ จนสามารถทำให้ ผู้อ่านยอมรับว่ามีความถูกต้อง และยอมรับว่าเป็นไปได้

จากการศึกษาคุณค่าของตัวละครในนวนิยายของกึ่งจักรด้านความสมจริงนั้น

พบว่า กิ่งฉัตรได้สร้างตัวละครให้มีความเหมือนจริง คือ มีอารมณ์ รัก โกรธ หลง เหมือนมนุษย์ เป็นเหมือนภาพแทนของคนในสังคม สิ่งที่โดดเด่นของตัวละครของกิ่งฉัตร คือ ตัวละครแต่ละตัวนั้นจะมีบุคลิกลักษณะ ทักษะคติและบทบาทที่แตกต่างกันในเรื่อง ซึ่งเกิดจากภูมิหลังของตัวละครเอง ไม่ว่าจะเป็นพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม พฤติกรรมและ ทักษะคติของตัวละครเหล่านี้ก็เป็นไปอย่างมีเหตุและผลมารองรับ สิ่งเหล่านี้เป็นการ สะท้อนความคิด และความเชื่อของคนในสังคมโดยการถ่ายทอดผ่านตัวละคร

ตัวละครเหล่านี้จะมีการแสดงออกทางคำพูด พฤติกรรม อย่างมีเหตุมีผลตาม ความคิดทัศนคติ ภูมิหลัง ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่ตัวละครตัวนั้นได้พบมา ยก ตัวอย่างเช่น ปณิดา ตัวละครประกอบจากเรื่องด้วยแรงอธิษฐาน ก็เป็นตัวละครอีกตัวหนึ่ง ที่มีภูมิหลังมาจากครอบครัวที่ลำบาก เป็นลูกสาวของแม่ค้าขายไก่ในตลาด แต่ปณิดา เป็นคนสวย จึงใช้ความสวยเป็นหนทางไปสู่ความสุขสบาย

ตอนนั้นหล่อนอายุเท่าไรกันนะ สิบสี่หรือสิบห้าแน่ละ ยังสาว... เป็นดาวเด่นในตลาด ในจังหวัดบ้านเกิดทางเหนือ เวลาหล่อนไปช่วยแม่ ขายไก่ หนุม ๗ ทั้งพ่อค้าขายปลีก ขายส่งในตลาด ข้าราชการในจังหวัด หรือแม้แต่เจ้าเมียเปล... แทบจะวางมวยกัน เพราะขัดใจที่แย่งกันเรียกร้อง ความสนใจจากแม่ค้าสาวน้อย

แต่นางนิดาในยามนั้นหรือคุณปณิดาในตอนนั้น... ไม่เคยมองใคร จริงใจ ไม่ว่าจะจำหน้าคนที่แฉะเวียนเอาของกำนัลมาฝากบ่อย ๆ หรือ พ่อค้าไก่สดที่สัญญาสัญญาว่า ถ้าหล่อนยอมเป็นเมีย แม่หล่อนจะซื้อไก่ ได้ในราคาถูก...ก็ตาม หล่อนมองกระจกทุกวัน และรู้ว่าตัวเองมี 'รูป' เป็นทรัพย์ และทรัพย์ที่ติดตัวมาแต่เกิดนี้แหละจะส่งหล่อนให้ก้าวไปไกล กว่าเมียพ่อค้าหรือคุณนายข้าราชการระดับกลางแน่

ปณิดายิ้มน้อย ๆ ในคว้นหมอกที่หล่อนสร้างขึ้นเอง ความฝันของเด็กสาวจะมีอะไร... นอกจากฝันถึงผัวหล่อเหลาโก้หรั่งและร่ำรวยมี เชื้อสายดี... เหมือน... เหมือนกับคุณชายกลางในเรื่องบ้านทรายทอง หรือ พระเอกตามละครวิทยุทั่วไปนั่นแหละ

หากใช้เวลาไม่นานนัก เด็กสาวลูกแม่ค้าจน ๆ ก็เริ่มเรียนรู้ว่า หนุม หล่อและความร่ำรวยไม่มีทางมาด้วยกัน และไม่มีทางอีกเหมือนกัน... ที่

ราชรถของคุณชายหรือท่านชายที่โน่นจะมาเกยรับหล่อนจากหน้าตลาด จะมีก็แต่เศรษฐีชราเจ้าของตลาดที่พ่อแม่หล่อนทำมาหากินอยู่แหว่ผ่าน มา และเกิดถูกตาต้องใจเปิดประตูรถเกยคันใหญ่หรูหรารอท่าหล่อนอยู่ เท่านั้น (กึ่งฉัตร ๒๕๓๙ : ๒๗๗-๒๗๘)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะพบว่า ตัวละครปณิดา เป็นตัวละครที่มีความสมจริง ทั้งนี้เพราะกึ่งฉัตรได้ให้ภูมิหลังของปณิดา ในการบรรยายภูมิหลังกึ่งฉัตรได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงความฝันกับความเป็นจริง ว่าความฝันของปณิดาก็คือมีสามีที่หน้าตาดี ฐานะดี และตระกูลดี แต่เมื่อเวลาผ่านไปปณิดาก็เรียนรู้ว่าไม่ใช่เรื่องง่ายที่ปณิดาจะมีสามีที่มีคุณสมบัติดังที่ต้องการ ที่สำคัญคือเธอต้องเลือกระหว่างสามีรูปงามกับสามีที่รวย และในที่สุดเธอก็เลือกผู้ชายแก่ที่มีฐานะร่ำรวย เพราะความร่ำรวยสามารถทำให้เธอมีชีวิตที่สุขสบายได้มากกว่าการมีสามีที่หน้าตาดีอย่างเดียว การที่กึ่งฉัตรสร้างตัวละครปณิดาให้มีภูมิหลัง รวมไปถึงการเลือกทางเดินชีวิตอย่างสมเหตุสมผลดังที่กล่าวมาก็ถือเป็นการสร้างความสมจริงให้กับตัวละคร แสดงให้ผู้อ่านเข้าใจว่าตัวละครมีความรู้สึก นึกคิดอย่างมีเหตุผลในตัวละครเอง จึงทำให้ลักษณะของตัวละครปณิดามีความคล้ายคลึงกับลักษณะของมนุษย์จริง ๆ ที่บางครั้งก็ไม่ได้มีทางเลือกที่ดีเสมอไป และหลายครั้งมนุษย์ก็ต้องยอมเสียอย่างหนึ่ง เพื่อแลกอีกอย่างหนึ่งที่คน ๆ นั้นคิด และตัดสินใจแล้วว่าเป็นสิ่งที่คุ้มค่ากว่าสิ่งที่เสียไป

ในเรื่องเพียงใจที่ผูกพัน โดยเริ่มตั้งแต่ตอนที่มินตราตั้งครรภ์พยัคฆ์ และพยายามจะทำลายพยัคฆ์ด้วยการทำให้แท้ง จนกระทั่งคลอดพยัคฆ์ ก็ทิ้งพยัคฆ์ให้ต้องตาและณรงค์ผู้เป็นยายและนำชายดูแลพยัคฆ์

...เด็กสาวค่อนข้างนอนใจและคิดว่าท้องได้ก็แท้งได้ หล่อนจึงพยายามใส่กระโปรงรัด ๆ เล่นกีฬาหรือกิจกรรมหนัก ๆ ด้วยหวังว่า ‘มัน’ จะหลุดออกไปเอง...

...เมื่อพยัคฆ์อายุได้สามเดือน มินตราก็เก็บข้าวของไปกรุงเทพฯ หล่อนประกาศว่าบ้านเกิดไม่มีอะไรน่าสนใจอีกแล้ว สู้อำนาจงานทำที่กรุงเทพฯ ไม่ได้ ส่วนลูกชายนั่นหล่อนยกให้น้องชาย (กึ่งฉัตร ๒๕๕๒ : ๒๓๓-๒๓๔)

จากข้อความที่ยกมาแสดงให้เห็นว่ามินตราไม่ได้มีความรู้สึกผูกพันกับลูกในท้องเหมือนผู้หญิงทั่วไปที่กำลังจะมีลูก ยิ่งไปกว่านั้นยังไม่ได้ใส่ใจในความเป็นอยู่ของลูก และทิ้งพยัคฆ์ให้อยู่กับต้องตา ผู้เป็นแม่ และณรงค์ผู้เป็นน้องชายของ และตนเองเข้ากรุงเทพฯ ไปตั้งแต่พยัคฆ์เกิดได้แค่สามเดือนเท่านั้น สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าพยัคฆ์ไม่เคยได้รับความรักจากแม่มาตั้งแต่เกิด มีเพียงยายและน้าชายเท่านั้นที่เลี้ยงดูมา การที่กิงฉัตรบรรยายพฤติกรรมของมินตราในขณะที่กำลังตั้งครรภ์พยัคฆ์นั้นเป็นการสะท้อนพฤติกรรมของคนส่วนหนึ่งในสังคมที่มีอยู่จริง กิงฉัตรได้สร้างให้ตัวละครมินตรา มีความคิดแบบเด็กสาววัยรุ่นที่รักสนุกแต่ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีแม้แต่สัญชาตญาณของความเป็นแม่อยู่ในตัว ถ้าเกิดมาก็ทิ้งขว้างเหมือนสิ่งของได้ ทั้งนี้เพราะไม่เห็นคุณค่าของชีวิต ซึ่งในสังคมก็มีคนที่มีความคิดเช่นนี้อยู่จริง ดังที่จะเคยเห็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ว่า มีการทำแท้ง หรือมีการนำเด็กไปทิ้งตามถังขยะ ตัวละครมินตราจึงเป็นตัวละครที่มีความสมจริง เพราะตัวละครตัวนี้กิงฉัตรสร้างจากส่วนหนึ่งของปัญหาสังคม

นอกจากตัวละครที่มีลักษณะเหมือนคนในสังคมทั่วไป เหมือนเป็นคนที่มีอยู่ในสังคมจริง ๆ แล้ว ยังมีตัวละครอีกกลุ่มที่กิงฉัตร ใช้ความเชื่อและความรู้ต่าง ๆ ที่อยู่คู่กับสังคมไทยมานาน มาสร้างเป็นตัวละคร ถึงแม้ว่าตัวละครเหล่านี้จะมีลักษณะพิเศษหรือเหนือธรรมชาติ แต่ผู้อ่านก็ยังคงเชื่อว่าลักษณะของตัวละครเหล่านี้เกิดขึ้นได้จริง และอาจจะมียุ่จริงในสังคม เช่น การใช้ความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดมาสร้างเป็นตัวละครข้ามภพข้ามชาติ เช่น นัทธมน ในเรื่องด้วยแรงอธิษฐาน เป็นต้น หรือการใช้ความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย มาสร้างเป็นตัวละครที่เป็นวิญญาณ เช่น จุลจันทร์ในเรื่อง พรายปรารถนา เป็นต้น

จากการศึกษาคุณค่าของตัวละครในนวนิยายของกิงฉัตรในด้านความสมจริงพบว่า คุณค่าดังกล่าวเกิดจากการสร้างความน่าเชื่อถือโดยการนำบุคลิกลักษณะ หรือนิสัยใจคอของคนที่มีอยู่ทั่วไปในสังคมมาสร้างเป็นตัวละคร นอกจากนี้ยังนำความรู้และความเชื่อต่าง ๆ ที่อยู่ควบคู่สังคมไทยมานานมาสร้างเป็นตัวละครที่มีลักษณะพิเศษต่าง ๆ การนำสิ่งต่าง ๆ ดังที่กล่าวไปแล้วมาสร้างเป็นตัวละคร ทำให้นวนิยายของกิงฉัตรมีความสมจริง ผู้อ่านจึงเกิดความสนุกสนาน และสนใจติดตาม จนนวนิยายของกิงฉัตรได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย

ดังที่กล่าวไปทั้งหมดข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าจากการศึกษาคุณค่าของตัวละคร

ในนวนิยายของกึ่งฉัตร พบว่าตัวละครของกึ่งฉัตรปรากฏคุณค่า ๓ ด้าน ได้แก่ คุณค่าด้านความบันเทิง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของนวนิยายที่จะสร้างความบันเทิงให้แก่ผู้อ่าน คุณค่าด้านต่อมาคือคุณค่าของการเป็นอุทาหรณ์สอนใจ จากพฤติกรรมของตัวละครแบบฉบับที่มีคุณธรรมและจริยธรรมอย่างชัดเจน ซึ่งการสร้างตัวละครของกึ่งฉัตรจะมุ่งเน้นให้เห็นถึงความแตกต่างของความคิดความชั่วอย่างชัดเจน โดยใช้ตัวละครเป็นตัวแทนของความคิดและความชั่ว สุดท้ายคือคุณค่าด้านความสมจริง ที่สะท้อนความคิดและความเชื่อในสังคมโดยกึ่งฉัตรได้นำความรู้ ความคิดและความเชื่อมาสร้างเป็นตัวละครที่มีความสมเหตุสมผล ทำให้ตัวละครเหล่านี้มีลักษณะคล้ายมนุษย์ทั่วไปที่มีอยู่ในสังคม มีความรัก โกรธ และหลงเหมือนปุถุชนทั่วไป ส่งผลให้ตัวละครและเนื้อเรื่องมีความสมจริง ผู้อ่านสามารถยอมรับในความสมจริงของตัวละครเหล่านี้ได้อย่างจริง ส่งผลให้เกิดอารมณ์ร่วมไปกับตัวละครและรู้สึกสนุกสนานและอยากติดตามเรื่องต่อจนจบ และทำให้นวนิยายของกึ่งฉัตรเป็นที่นิยมมาจนถึงปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- ธัญญา สังขพัฒน์ธานนท์. **วรรณกรรมวิจารณ์**. ปทุมธานี : นาคร, ๒๕๓๙.
- บุญสม พลเมืองดี. “การศึกษาเรื่องสันนิเวศศาสตร์ของจันตรี ศิริบุญรอด”. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
นเรศวร, ๒๕๓๖.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, หม่อมหลวง. **วิเคราะห์วรรณคดีไทย**. กรุงเทพฯ : ไทย
วัฒนาพานิช, ๒๕๑๗.
- ปาริฉัตร ศาลิคุปต์ [กัจฉัตร]. **แกะรอยรัก**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๙.
- _____ . **คลื่นหลง**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๕๐.
- _____ . **ค่าของหัวใจ**. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๙.
- _____ . **ดวงใจพิสุทธิ์**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๘.
- _____ . **ดังไฟได้นำ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๒.
- _____ . **ด้วยแรงอธิษฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : ณ บ้านวรรณกรรม,
๒๕๓๙.
- _____ . **ตามรักคืนใจ**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๓๓.
- _____ . **นางบาป**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๘.
- _____ . **ในเรือนใจ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๖.
- _____ . **บ่วงหงส์**. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๑.
- _____ . **พรพรหมอลเวง**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๗.
- _____ . **พรายปรารถนา**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๖.
- _____ . **เพรงเงา**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๘.
- _____ . **เพียงใจที่ผูกพัน**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๕๒.
- _____ . **ฟ้ากระจ่างดาว**. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๗.
- _____ . **มนต์จันทร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๗.
- _____ . **มายาตวัน**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๗.
- _____ . **มีเพียงรัก**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๕๐.
- _____ . **ละครเล่ห์...เสน่ห์**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๖.

ปาริฉัตร ศาลิคุปต์ [เกิ่งฉัตร]. **ลางลิจิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๓.

_____ . **ลำเนาลม**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๕๐.

_____ . **ลำน่านจันทร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๔.

_____ . **รอยพรหม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๓.

_____ . **รหัสหัวใจ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๗.

_____ . **รุ่งอรุณ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๕๔.

_____ . **สะพานอธิษฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๕๐.

_____ . **สาปพระเพ็ง**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๕๑.

_____ . **สูตรเสน่ห์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๗.

_____ . **สืบลับรหัสรัก**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๕๕.

_____ . **เสราดาร์ล**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๖. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๕๓.

_____ . **แสงดาวฝั่งทะเล**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๘.

_____ . **หิมะกลางทะเลทราย**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : อรุณ, ๒๕๔๘.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒**. กรุงเทพฯ :

_____ . **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม : ภาพพจน์ ไวยากรณ์ และกลการ**

_____ . **ประพันธ์**. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๙.

_____ . **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม : ภาพพจน์ ไวยากรณ์ และกลการ**

_____ . **ประพันธ์**. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๙.

วรารมณ บำรุงกุล. “วิเคราะห์เรื่องพระลอ, เงาะป่า และมัทนะพาธา ตามทฤษฎีไศก

_____ . **นาฏกรรมของอริสโตเติล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขา

_____ . **วิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,**

_____ . **๒๕๒๒.**

วินิตา ดิถียนต์. **วรรณคดีวิจารณ์**. นครปฐม : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์

_____ . **มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๓๗, ๘.**

ศนิชา แก้วเสถียร. “การใช้วิทยาศาสตร์ในนวนิยายของแก้วแก้ว”. วิทยานิพนธ์ปริญญา

_____ . **อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิต**

_____ . **วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๖.**